



The morfine crisis

en alternatieven bij kanker gerelateerde pijn

Patricia Bottenberg

verpleegkundig specialist, Antoni van Leeuwenhoek



Disclosure belangen spreker

Potentiele belangenverstrengeling	
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relatie met bedrijven	Geen
<ul style="list-style-type: none">• Sponsoring of onderzoeksgeld• Honorarium of andere (financiële vergoeding)• Aandeelhouder• Andere relatie, namelijk...	Geen





Terugkoppeling 3 presentaties

1. “Opioids: They’re Not Always the Answer”

Jeannine Brant, PhD, APRN, AOCN®, FAAN, Billings Clinic

2. “Confronting the Opioid Crisis in Oncology”

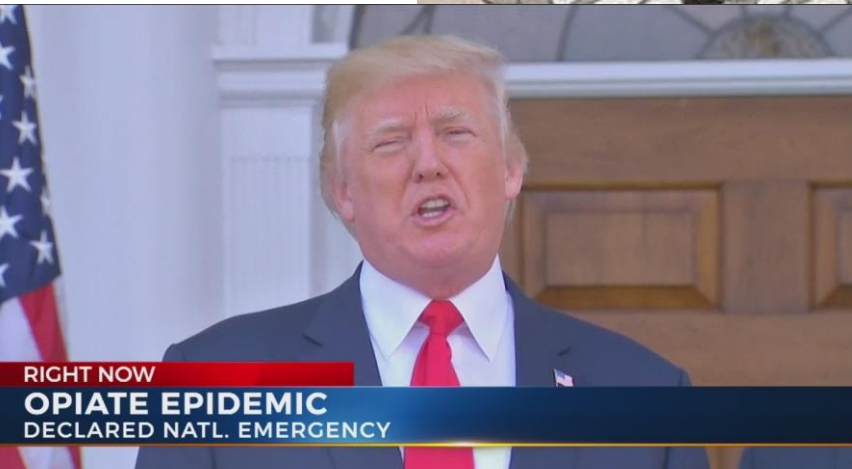
Yu-Ping Chang, PhD, RN, FGSA, State University of New York, University of Buffalo

3. “All hands on deck”

Tonya Edwards, BSN, MS, MSN, FNP-C, MD Anderson Cancer Center



Valt er iets te leren?



RIGHT NOW
OPIATE EPIDEMIC
DECLARED NATL. EMERGENCY





Achtergrond probleem

Jaren '90 industrie:

- Veilig te gebruiken
- Minder bijwerkingen
- Effectiever dan andere medicatie
- Onderhoudsdosering bij chronische pijn

=> Controversieel maar geaccepteerd





Waar ging 't fout?

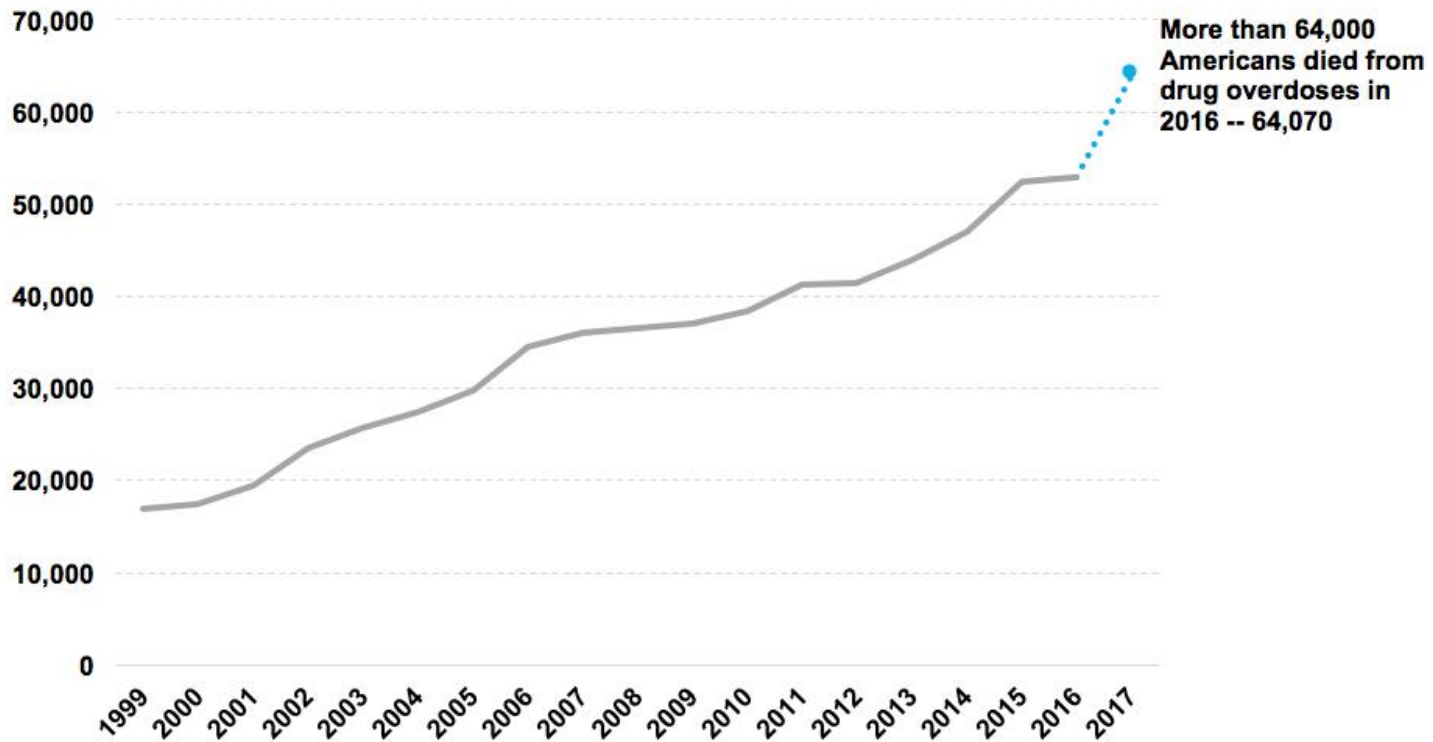
1. Geen (patiënt) selectie bij voorschrijven
2. "Overprescibing"
 - direct postoperatieve pijn
 - acute pijn
 - kiespijn
3. Geen controle op recepten
4. Medicatie onderling uitlenen





Omvang probleem

Total U.S. Drug Deaths





Percentage opioïden? ?

Inloggen via Kahoot.it

Game pin

Enter

Welk percentage van de overdosissen zal er tgv opioïden zijn?

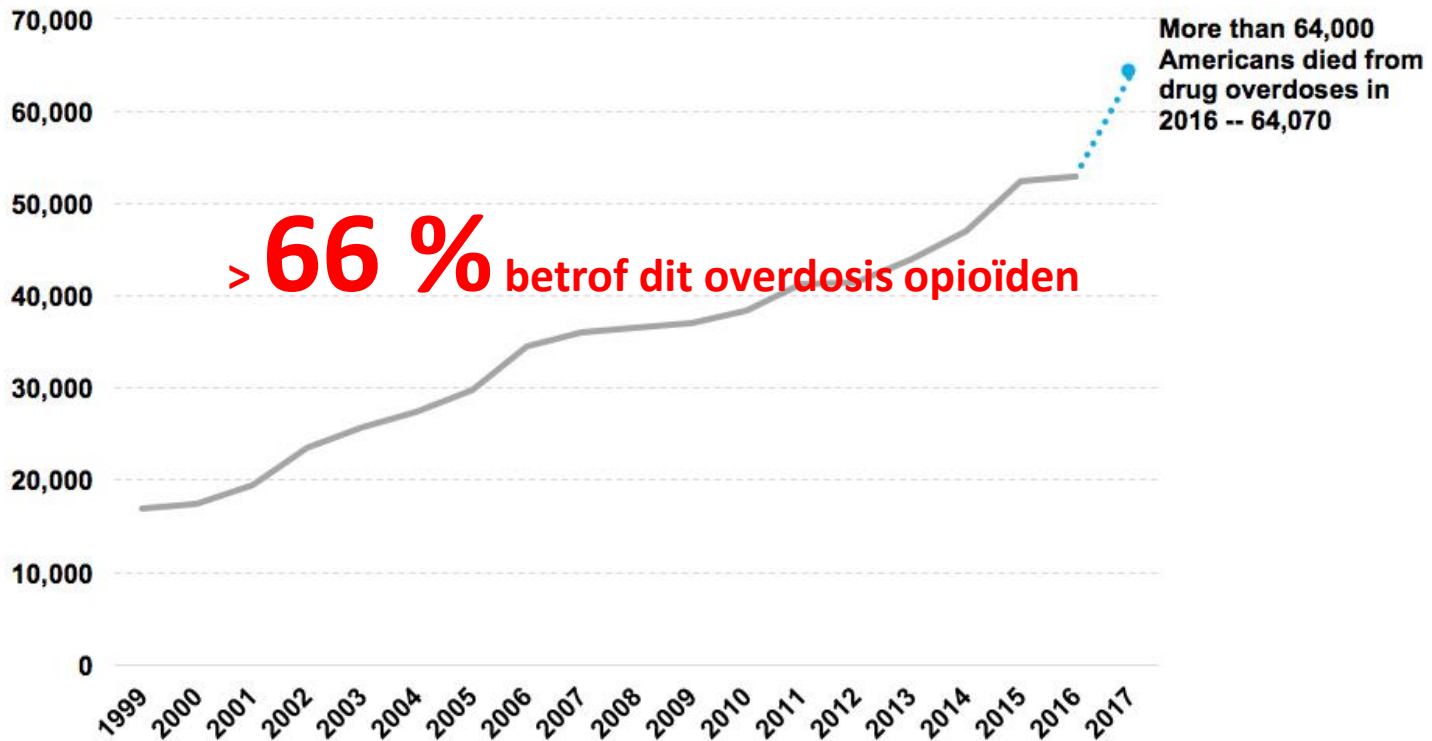
1. 24 procent
2. 38 procent
3. 66 procent
4. 75 procent



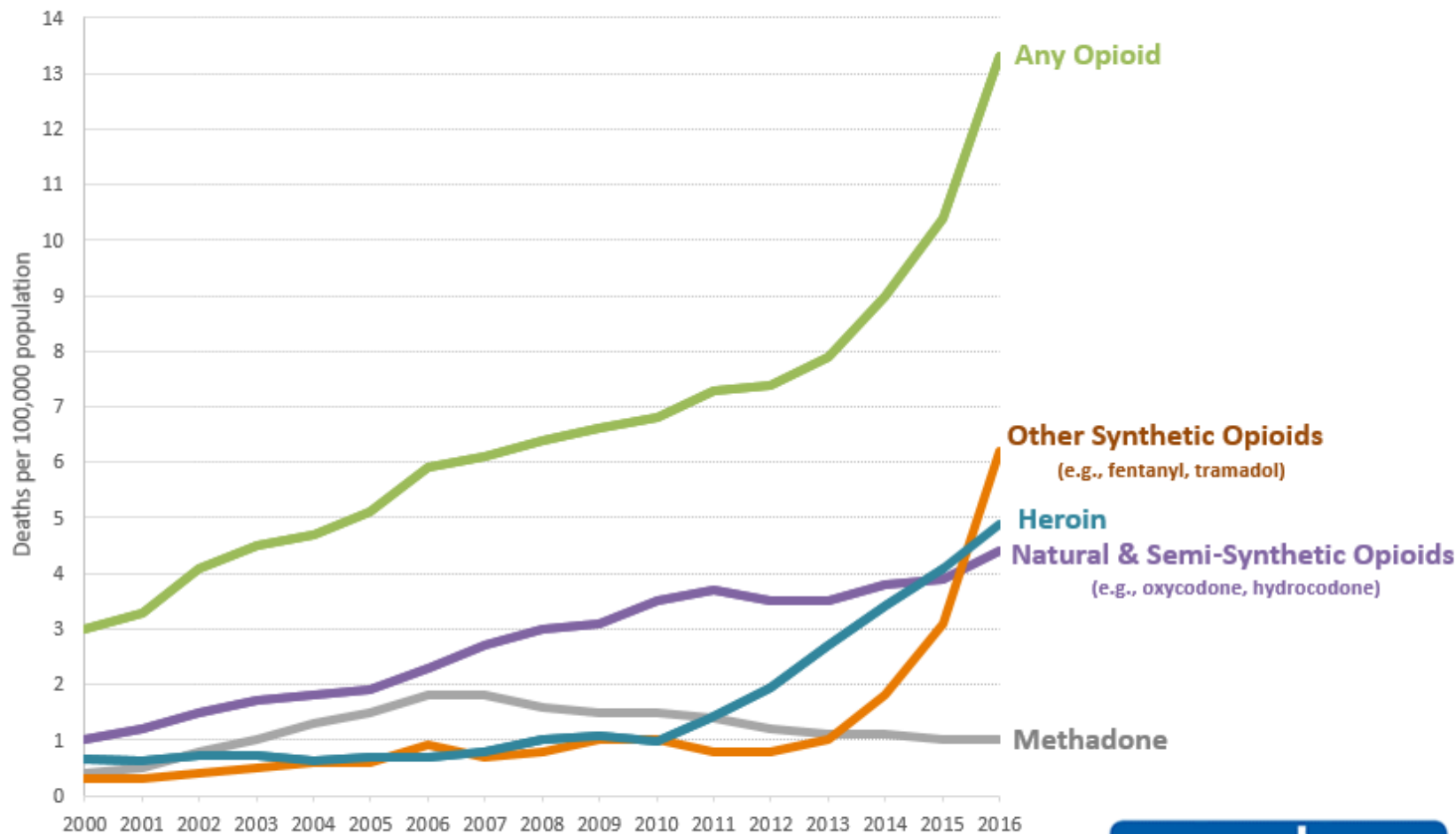


“Overdoses are now the leading cause of death of Americans under 50”

Total U.S. Drug Deaths



Overdose Deaths Involving Opioids, by Type of Opioid, United States, 2000-2016



SOURCE: CDC/NCHS, National Vital Statistics System, Mortality. CDC WONDER, Atlanta, GA: US Department of Health and Human Services, CDC; 2017. <https://wonder.cdc.gov/>.



Opioid Abuse Epidemic 2016

- Circa 4.3 miljoen mensen (12 +) gebruikten voorgeschreven opioïden voor niet medische redenen
- > 42.000 mensen overleden tgv opioïden misbruik
- Minimaal 40 % hiervan betrof het een voorgeschreven opioïd
- 115 mensen sterven dagelijks tgv opioïden overdosis, 5 x toegenomen tov 1999 (CDC, 2016)

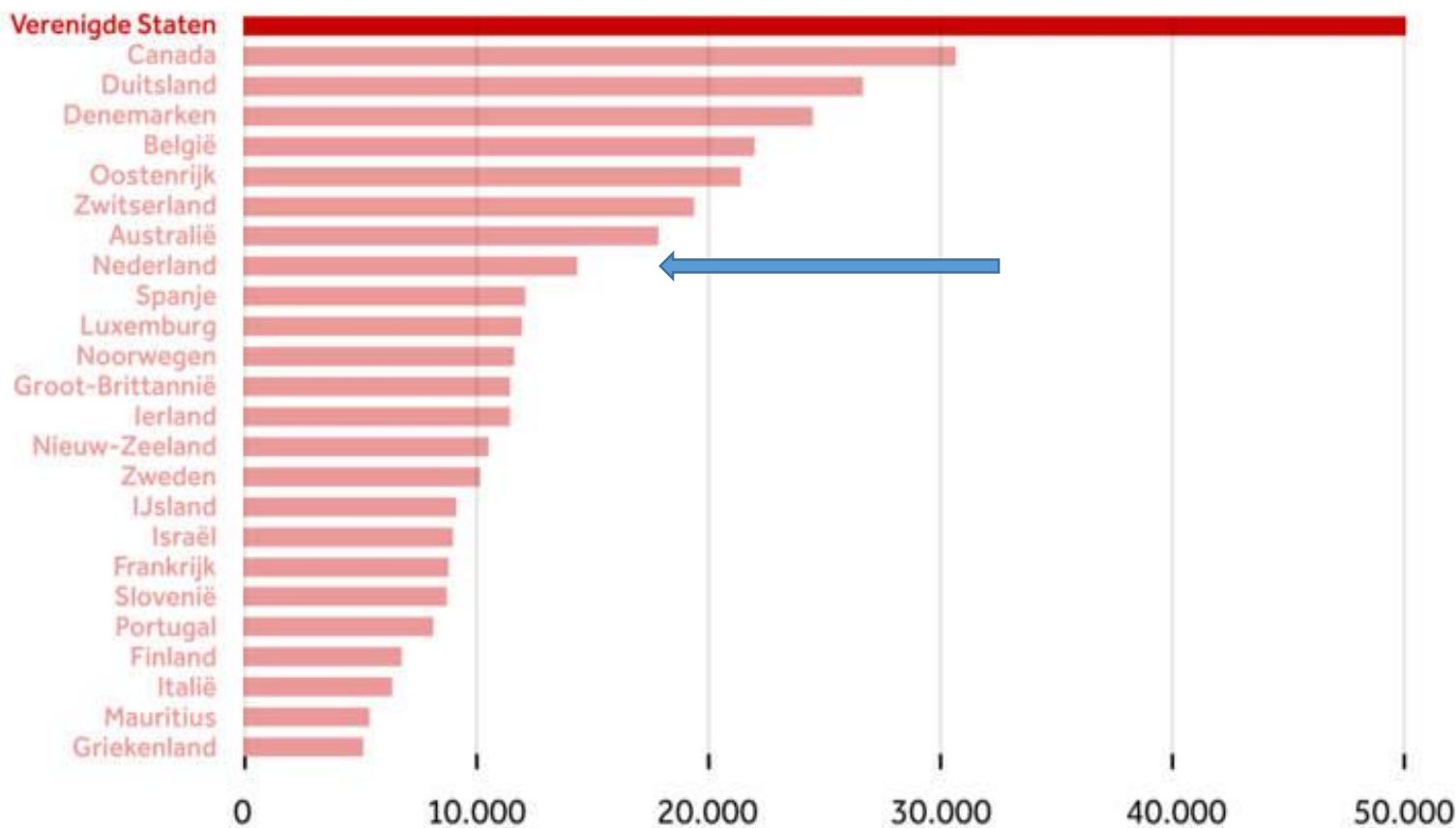




Vergelijking

Dagelijkse doses opiaten voorgeschreven per miljoen inwoners

Bron: United Nations International Narcotics Control Board





Terminologie

Misuse Oneigenlijk gebruik

Abuse Misbruik

Tolerance Gewenning
steeds meer nodig voor hetzelfde gewenste effect

Addiction Verslaving
chronisch terugkerende progressieve aandoening met negatief effect op alle domeinen van functioneren





Vraag eigen ervaringen?

Inloggen via Kahoot.it

Game pin

Enter

Vraag: in eigen praktijk te maken met patiënten verslaafd aan opiaten?

1. Ja
2. Nee
3. Weet niet





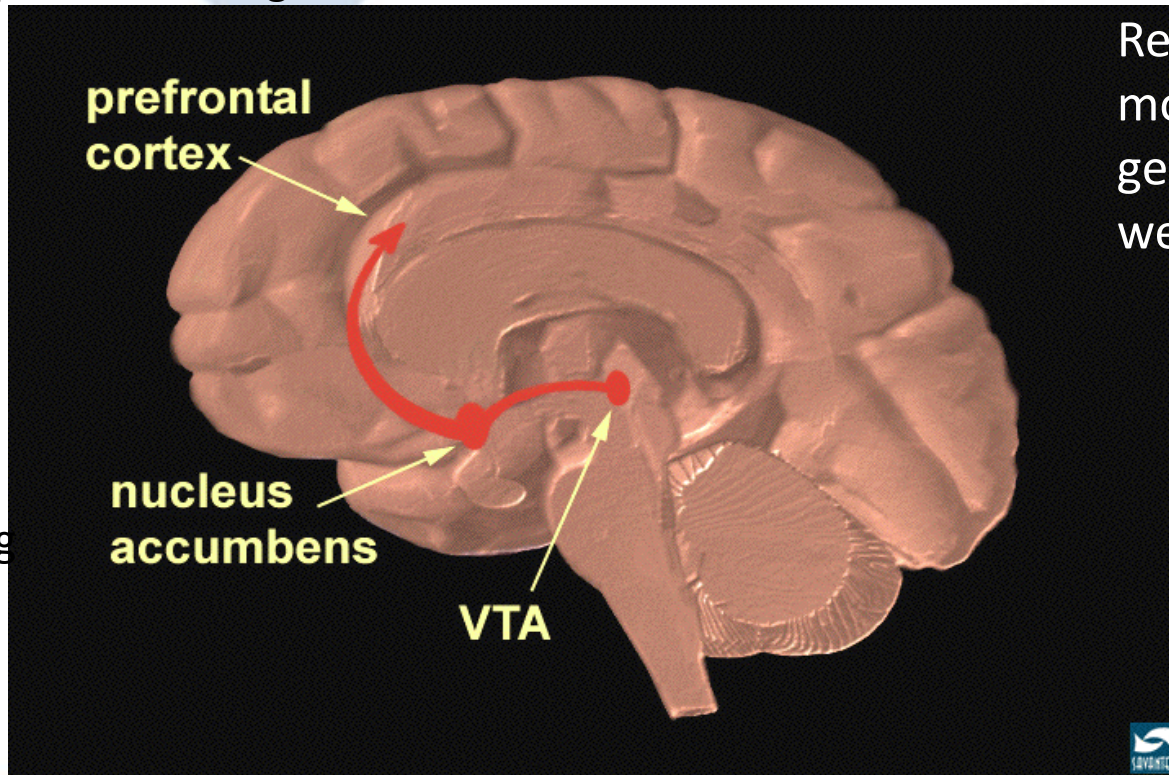
Brain Reward Pathway

“Addiction is a brain disease”

Cognitieve + emotionele functies:
Beslissingen nemen / plannen /
sociaal gedrag en impulsbeheersing

Dopamine:
Reguleert oa
motivatie en
gevoelens van
welbevinden

Positieve belevingen
verlangen, motivatie
passie en bevrediging



Cognitie, motivatie,
intense emoties, verslavingen





Risicofactoren voor opioïden misbruik

Eerder alcohol en / of drugsverslaving

Binnen familie misbruik van middelen

Stemmingswisselingen

Beperking functioneren tgv pijn

Roken

Verwaarlozing of misbruik op kinderleeftijd

Achtergrond binnen juridisch systeem

Significant psychische stressfactoren





Afwijkend gedrag

1. Nadrukkelijk klagen over te weinig medicatie
2. Verzamelen medicatie
3. Specifiek vragen om bepaalde medicatie
4. Medicatie vragen en / of gebruiken anders dan voor voorgeschreven redenen
5. Zelf ophogen medicatie
6. Verzet tegen verandering / afbouw medicatie



Misbruik kankerpatiënten

Schatting 5%

Maar onderzoek met 'self – reported tool'

- 15 van 38 (39.5%) pt met chronisch opioïden gebruik hoog risico voor misbruik
- 49 van 114 (43%) pt in palliatieve setting medium tot hoog risico voor misbruik



Vraag eigen ervaringen?

Inloggen via Kahoot.it

Game pin

Enter

Vraag: in eigen praktijk te maken met patiënten verslaafd aan opiaten?

1. Ja
2. Nee
3. Weet niet





Verpleegkundige interventies USA

1. Open niet oordelend bespreekbaar maken, nadruk op veiligheid voor patiënt
 2. Tijdsduur tussen voorschriften verkorten + extra poli bezoeken
 3. Hoeveelheid opioïden beperken + andere medicatie
 4. Grenzen aangeven
 5. Zo spoedig mogelijk afbouwen medicatie
 6. Evt. overleg / inzet specialist verslavingszorg
 7. Continue alertheid!!!
-





Compassion High Alert Team (CHAT)

Nodig gefocust multidisciplinair team om:

- Comprehensive education about safe opioid use
- Longitudinal counseling
- Sensitive communication
- Frequent monitoring
- Structured opioid use documentation
- Personalized treatment recommendations
- Logistical and care giver support for patients at high risk of opioid misuse

Urine Drug Test





Guideline bij chronische pijn

Advies n.a.v. onderzoek:

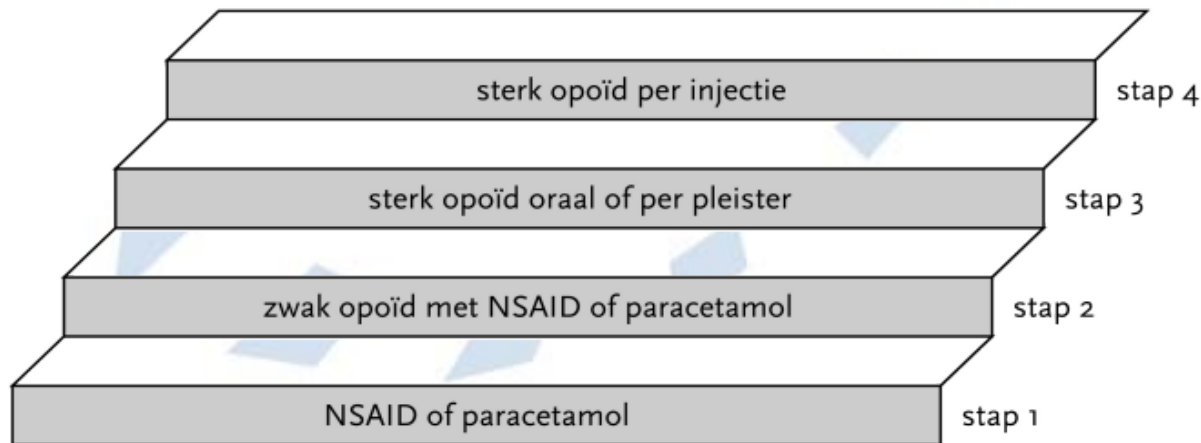
- 63 studies
- Screening pijn bij ieder contact
- Vaststellen 'management pain care' nodig is
- Voorschrijven non-opioïde pijnstilling/medicatie
- Niet farmacologische opties





Non – opioïde medicatie

1. NSAID's
2. Bisfosfonaten
3. Gabapentine, pregabaline
4. Antidepressiva





'What about Cannabis?'

RCT

THC:CBD vs THC vs Placebo

N= 177

THC:CBD significant betere pijncontrole

RCT

Nabiximol vs Placebo

N = 360

Geen significant verschil

Huisartsengenootschap tegen voorschrijven medicinale wiet,

NOS.nl 2 juni 2018 om 7.01

Mediwiet-advies huisartsenbranche 'niet gerechtvaardigd door de feiten',

NOS.nl 2 juni 2018 om 17.03





Niet farmacologische opties

TENS apparaat

Radiotherapie

Plexus blokkade

Psycho – educatie interventies:

- ‘nurse – led’ educatie sessies

- interactieve cognitieve gedragstherapie

- ‘telehealth’ interviews

- psychosociale interventies

- coaching





Niet farmacologische opties

- Behavioral
 - Dance Movement Therapy
 - Exercise
 - Expressive Writing
 - Hypnosis
 - Relaxation/ Progressive Muscle Relaxation
 - Guided Imagery
 - Yoga
- Body-Based
 - Acupressure
 - Acupuncture
 - Foot Massage
 - Massage
- Energy-Based
 - Reiki
 - Therapeutic Touch
- Organizational
 - Organizational Initiative
 - Multicomponent Rehab
 - Palliative Care
- Procedural
 - Celiac Ganglion Irradiation
 - Cranial Stimulation
 - Cryoablation
 - Fat Graft
 - Gene Therapy
 - Hypogastric Neurolysis
 - Microwave Ablation
 - Neural Block
 - Radiofrequency Ablation
 - Radiosurgery
 - Scrambler Therapy
 - Spinal Cord Stimulation
 - TENS
 - Ultrasound

Studie problemen

Veel studies: conclusie gedeeltelijk effectief

Beperkingen:

- kleine studie groepen
- gebrek aan structuur / eenduidigheid
- gebrek aan randomized clinical trials
- niet geblindeerd onderzoek/bias

Toekomst??

Hypnose op recept

2Doc NTR, 28 mei 2018





Take home messages

1. Neem pijn anamnese gestructureerd af
2. Bespreek zo nodig alternatieven in pijnbestrijding naast opioïden: andere medicatie of niet farmacologische opties
3. Oncontroleerbare pijn: pijnarts/pijnteam/huisarts

Voorschrijvers:

1. Zoveel mogelijk zelfde persoon / case manager pijn
2. Eigen apotheek

Tot slot waarschuwing.....

Blijf dus alert!!



